

Sygn. akt I C 1200/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Tadeusz Bulanda	
Protokolant: sekr. sądowy Agnieszka Skolimowska	

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2018 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa B. K. (1)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od B. K. (1) na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 5417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1200/16

UZASADNIENIE

W dniu 23 listopada 2016 roku B. K. (2) skierował przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. pozew o zapłatę na swoją rzecz kwoty 198 740,98 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 18 listopada 2016 roku do dnia zapłaty, opierając żądanie na twierdzeniu, że umowa o kredyt hipoteczny jest nieważna, a dochodzona suma stanowi nienależnie zapłacone na rzecz pozwanego raty kredytu od dnia zawarcia umowy do dnia 5 maja 2010 roku (190 221,09 zł) oraz składki ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (8 519,89 zł).

W przypadku nie uznania powyższego roszczenia za zasadne, powód wniósł ewentualnie o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 194 132,23 zł wskutek uznania niektórych zapisów umowy kredytowej za bezskuteczne wraz z odsetkami ustawowymi szczegółowo określonymi w załączniku nr (...) do pozwu (k. 140-146), bądź ewentualnie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 listopada 2016 roku do dnia zapłaty.

Powód wniósł także o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pozew – k. 2-39v).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 154-643).

Pismem z 6 marca 2018 roku swój pogląd w sprawie przedstawił Rzecznik Finansowy, który wywiódł, że kredyt został udzielony powodowi w PLN i miał być spłacany w PLN. Indeksacja wynikająca z umowy, prowadząca do zmiany wysokości świadczenia w zależności od kształtowania się waluty obcej (CHF) stanowi wariant waloryzacji

uregulowanej w art. 358⁽¹⁾ § 2 k.c. Klauzule waloryzacyjne mają charakter blankietowy, nie spełniają warunku formalnej i materialnej przejrzystości i transparentności postanowień umowy, odwołują się do miernika wartości nie mającego charakteru obiektywnego i zewnętrznego, gdyż odwołanie następuje do kursów obowiązujących u kredytodawcy. Powoduje to, że nikt, poza przedsiębiorcą, nie jest w stanie zweryfikować zasad ustalania kursów walut, a w konsekwencji rat kapitałowo-odsetkowych. Klauzule powodują pobieranie przez kredytodawcę dodatkowego zysku poprzez stosowanie niejednolitego miernika wartości. Mają charakter rozrachunkowy skoro kredytodawca w relacji z kredytobiorcą nie dokonuje kupna i sprzedaży waluty obcej – jednostronnie ustalony i pobierany zysk banku nie jest powiązany z istotą i funkcją klauzul waloryzacyjnych. Podsumowując Rzecznik Finansowy stwierdził, że klauzule waloryzacyjne stanowią nieuczciwe postanowienia umowne (stanowisko RF – k. 927-976, kopia wniosku – k. 977-978v, kopia pełnomocnictwa – k. 979).

Na dalszym etapie postępowania stanowisko stron nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 listopada 2006 roku B. K. (2) złożył do (...) Banku S.A. (aktualna nazwa (...) S.A.) wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego (...) w wysokości 778 112,51 zł, w walucie CHF, z przeznaczeniem na zakup nieruchomości z rynku wtórnego.

(...) Banku S.A. przedstawił B. K. (2) ofertę kredytu złotowego, jednakże kredytobiorca wybrał kredyt waloryzowany walutą obcą, bowiem zdolność kredytowa dla kredytu złotówkowego niewaloryzowanego nie pozwalała mu na uzyskanie finansowania w wysokości adekwatnej do jego planów. Przekonało go niskie oprocentowanie kredytu w stosunku do kredytów udzielanych w walucie polskiej, co miało przełożenie na niższą miesięczną ratę kapitałowo-odsetkową.

Pracownik banku poinformował B. K. (2) o skutkach zmiany kursu waluty, tj. o wzroście raty kredytu oraz całego zadłużenia.

W dniu 19 grudnia 2006 roku B. K. (2) zawarł z (...) Bankiem S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF.

Na mocy ww. umowy bank udzielił B. K. (2) kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i nabycia od dewelopera lokali mieszkalnych nr (...) oraz udziałów w prawie własności lokalu użytkowego – garażu wielostanowiskowego, dla którego zostanie założona odrębna KW, z którymi będzie związane prawo wyłącznego korzystania z miejsc postojowych nr (...) położonych w budynku (...) przy ulicy (...) w Ł., w kwocie 778 112,51 zł, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w CHF została określona na podstawie kursu kupna waluty w CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu (§ 1 ust. 1, 2, 3, 3A umowy). Kredyt ma zostać spłacony w ciągu 240 miesięcy, tj. do 5 grudnia 2026 roku (§ 1 ust. 4 umowy).

Kredyt oprocentowano według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy wynosiła 2,25%. Dopuszczono możliwość zmiany wysokości oprocentowania w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla franka szwajcarskiego oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w Szwajcarii (§ 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2).

B. K. (2) zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat sporządzonym w CHF (§ 1 ust. 5, § 11 ust. 1 i 2 umowy).

W § 12 ust. 5 umowy postanowiono, że raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W umowie uzgodniono, że spłata kredytu nastąpi na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu z określonego rachunku bankowego (§ 6 ust. 1 umowy).

B. K. (2) oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Oświadczył także, iż jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu (§ 30 ust. 1 umowy).

Kredyt zabezpieczono ubezpieczeniem niskiego wkładu w (...) S.A. Składka za 36 miesięczny okres ubezpieczenia wynosiła 3,5% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę. W przypadku upływu 36 miesięcznego okresu ubezpieczenia nie nastąpiła całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenia kończące okres ubezpieczenia kredytobiorca zobowiązał się do kontynuacji ubezpieczenia i tym samym opłacenia składki ubezpieczeniowej w wysokości 3,5% od kwoty niespłaconego brakującego wkładu własnego, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu (§3ust. 3 umowy). B. K. (3) opłacił umowę kredytu łączną kwotą 8 519,89 złotych.

Kredyt został uruchomiony w dniu 22 grudnia 2006 roku poprzez wypłatę I transzy. Ostatnia transza została wypłacona w 16 grudnia 2007 roku.

(umowa kredytu – k. 42-46v, aneks nr (...) do umowy – k. 47, aneks do umowy – k. 51-51v, potwierdzenia wykonania operacji – k. 132 i 133, wnioski kredytowe – k. 221-223, oświadczenie – k. 224, zaświadczenie – k. 225, decyzje kredytowe – k. 227-228, 228v-229v, regulamin – k. 231-239, harmonogramy spłat kredytu – k. 241-248, wnioski o wypłatę transz kredytu – k. 250-260v, potwierdzenia uruchomienia kredytu – k. 262-273v, kopia potwierdzenia ubezpieczenia – k. 275, dowód z przesłuchania powoda – k. 917-925).

W czasie zawierania umowy kredytu B. K. (2) był pracownikiem (...) S.A. na stanowisku Dyrektora Oddziału Bankowości Detalicznej. Zarządzał organizacyjnie 83 placówkami banku, w których pracowało około 750 pracowników. Zapewniał placówkom ochronę, zabezpieczał przepływ gotówki. Dbał o działanie bankomatów i wpłatomatów. Sprawował jakościowy nadzór nad pracą osób zatrudnionych w placówkach banku (dowód z przesłuchania powoda – k. 917-925).

Na mocy aneksu nr (...) do umowy kredytu nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z dnia 23 stycznia 2009 roku zmieniono wysokość zmiennej stopy procentowej. Ustalono ją jako stawka bazowa LIBOR 3M dla CHF, w dniu 30 grudnia 2008 roku wynoszącą 0,67%, powiększoną o stałą w całym okresie kredytowania marżę banku w wysokości 2,35% (aneks nr (...) do umowy – k. 48-48v).

(...) S.A. ustala tabele kursowe dla kredytów waloryzowanych walutą obcą każdego przed otwarciem oddziałów banku na podstawie średnich notowań z rynku międzybankowego prezentowanych w serwisach internetowych (...) i (...) oraz dodaniu do średnich kursów ustalonego przez zarząd banku spreadu walutowego.

Dokonując transakcji walutowych z klientami, związanymi z uruchomieniem i spłatą kredytu waloryzowanego walutą obcą, bank dokonuje równoległych transakcji na tynku międzybankowym („Raport dotyczący spreadów” sporządzony przez UOKiK – k. 460-472, „Tabela kursowa (...) S.A. – metodyka oraz analiza porównawcza” autorstwa A. R. - k. 402-426v, zeznania świadka M. T. (1) – k. 738-741, zeznania świadka H. P. – k. 741-746).

Z dniem 1 kwietnia 2009 roku zmianie uległy postanowienia Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach kredytów mieszkaniowych (...), stanowiącego integralną część umowy pożyczki nr (...) z 17 sierpnia 2007 roku. Zmiany polegały m.in. na wprowadzeniu do ww. Regulaminu definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, ujętych w tabelach kursowych banku. Dodatkowo z dniem 1 lipca 2009 roku bank umożliwił kredytobiorcy w ramach (...) spłatę kredytu w walucie

waloryzacji, poprzez zawarcie aneksu (kopia pisma okólnego z 1 czerwca 2009 r. – k. 293 z załącznikiem – k. 294-304, kopia pisma ogólnego z dnia 1 kwietnia 2009 r. – k. 306-307 z załącznikiem – k. 308-314v, kopia pisma okólnego z 25 sierpnia 2011 roku – k. 316-316v z załącznikiem – k. 317-329).

B. K. (2) skorzystał z powyższej możliwości i od maja 2011 roku spłaca kredyt w walucie waloryzacji (aneks nr (...) do umowy kredytu – k. 49-50v, zaświadczenie – k. 129-131).

W dniu 10 listopada 2016 roku B. K. (2) wezwał (...) S.A. do zwrotu na jego rzecz kwoty 261 407,64 złotych oraz 121 000,21 CHF, pobranej nienależnie tytułem spłat kredytu a także do zwrotu kwoty 8 519,89 złotych tytułem nienależnie pobranej składki na ubezpieczenie niskiego wkładu. Wskazał, że umowa kredytu jest nieważna gdyż jest sprzeczna z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa (kopia wezwania do zapłaty – k. 52-52v, potwierdzenie nadania – k. 53, potwierdzenie odbioru – k. 54).

Podstawę ustaleń faktycznych w rozpoznawanej sprawie stanowiły wskazane dowodowy z dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne a które nie były kwestionowane przez strony. Sąd wziął pod uwagę także dowód z zeznań świadków. Dowód z przesłuchania powoda Sąd uwzględnił jedynie w zakresie w jakim potwierdzają je dokumenty zebrane w aktach sprawy.

Sąd postanowił oddalić wnioski powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z przyczyn przedstawionych w części uzasadnienia obejmującej rozważania prawne.

Sąd wziął pod uwagę materiał dowodowy w postaci „Tabeli kursowej (...) S.A. – metodyka oraz analiza porównawcza” autorstwa A. R. (k. 402-426v) i „Raportu dotyczącego spreadów” sporządzonego przez UOKiK (k. 460-472) w zakresie, w jakim opisują sposób tworzenia tabel kursowych w (...) S.A. i pokrywają się z zeznaniami świadków M. T. (2) i . Sąd natomiast pominął ten materiał w zakresie obejmującym opinie ekonomiczne i prawne oraz analizę porównawczą sporządzoną przez autorów opracowań, bowiem przyjęcie tego materiału za podstawę ustaleń faktycznych stanowiłoby naruszenie art. 278 § 1 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii. Opinie ekonomiczno-prawne zawarte w opracowaniach stanowią wyraz wiedzy specjalistycznej ich autorów i noszą pozór opinii biegłych, jednak ze względu na powstanie tych opracowań poza niniejszym procesem nie podlegają rygorom właściwym dla opinii biegłych (wymóg bezstronności biegłego, złożenia przysięgi, możliwość weryfikacji opinii poprzez opinię uzupełniającą lub ustne wyjaśnienia).

Sąd pominął materiał w postaci następujących opracowań i pism:

- a) „Analiza prawna wybranych postanowień umownych stosowanych przez banki w umowach kredytów indeksowanych do waluty obcej lub denominowanych w walucie obcej zawieranych z konsumentami” – Raport Rzecznika Finansowego (k. 55-104),
- b) „Opinia prawna w sprawie konsekwencji uznania za niedozwolone postanowień umów kredytowych, przewidujących zastosowanie kursu kupna CHF z tabeli banku do przeliczania wypłaconego kredytobiorcy kapitału kredytu oraz kursu sprzedaży CHF z tabeli banku do przeliczenia dokonywanych przez kredytobiorcę spłat rat kredytu” autorstwa M. K.” (k. 428-430v),
- c) „Ocena wpływu na sytuację sektora bankowego i polskiej gospodarki propozycji przewalutowania kredytów mieszkaniowych udzielonych w CHF na PLN według kursu z dnia udzielenia kredytu” Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (k. 432-438),
- d) „Raport o stabilności systemu finansowego” (k. 440-458),
- e) „Biała księga kredytów frankowych w Polsce” (k. 503-571),

f) „Kredyty we frankach. Rzeczywista skala problemu dla polskiej gospodarki. Konsekwencje realizacji proponowanych rozwiązań.” (k. 591-615v),

g) „Ekspertyza dotycząca oceny zasadności postępowania (...) Banku w zakresie wykonywania umów kredytu hipotecznego tak zwanego „starego portfela” w latach 2004-2012” dr J. J. (k. 617-627),

h) Artykuły prasowe (k. 277—291v, 491-493v, 681-692),

– bowiem przyjęcie tego materiału za podstawę ustaleń faktycznych stanowiłoby naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. (jw.).

Sąd pominął materiał dowodowy w postaci wydruku wyroku sądu powszechnego wraz z uzasadnieniem (k. 662-677v), bowiem orzeczenie nie ma charakteru prejudycjalnego w niniejszej sprawie i nie dotyczy przedmiotowej umowy kredytowej.

Sąd pominął materiał w postaci tabeli kursów (k. 120-122v), tabel wysokości kursów (k. 123-124), wysokości kursu średniego NBP w dniu 20 września 2016 r. (k. 125), notowań walut (k. 126-127), wyliczenia powoda (k. 134-136, k. 137-139, k. 140-146), wykresy, tabele (k. 340-398, 761-839, 907-909, 911-912), roczne raporty (...) S.A. i grupy (...) S.A. (płyta CD k. 400), informacje NBP (k. 474-480, pisma ZBP – k. 482-490v), opinia do ustawy (k. 495-501, 678-680), uchwały (...) Bank (k. 573-575), umowy sprzedaży (k. 577-589v), Regulamin Organizacyjny (k. 629-635v), wyliczenia (k. 637-639), zeznania podatkowe (k. 840-893v) – jako niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą prawną roszczenia jest art. 410 k.c. w zw. z art. 405-409 k.c., a zatem pozew obejmuje roszczenie zwrotu nienależnego świadczenia. Zgodnie z art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Powód też stawia za potencjalną podstawę roszczenia zasady odpowiedzialności odszkodowawczej kontraktowej, określone w art. 471 i n. k.c. W ocenie Sądu powód nie wykazał, iżby zawarta przez niego umowa kredytu była nieważna. Powód też nie wykazał wysokości roszczenia opartego na zarzucie abuzywności niektórych postanowień umownych, a więc tak świadczenia nienależnego, jak i wysokości szkody, której dochodzi na zasadzie odpowiedzialności ex contractu.

W myśl art. 58 § 1-3 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest też czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

W ocenie Sądu brak jest przesłanek uznania umowy kredytu z dnia 19 grudnia 2006 r. za sprzeczną z ustawą lub mającą na celu obejścia ustawy. Umowa zawarta przez powoda z (...) Bankiem S.A. jest czynnością prawną, typem umowy uregulowanej w art. 69 Prawa Bankowego z dnia 29 sierpnia 1997 r., zaś umowna waloryzacja zobowiązana wyrażonego w złotych kursem CHF była dopuszczalna w dacie zawarcia umowy w świetle art. 385¹ § 2 k.c.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 Prawa Bankowego w brzmieniu z dnia zawarcia umowy kredytu przez powoda, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach

określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy,
- 2) kwotę i walutę kredytu,
- 3) cel, na który kredyt został udzielony,
- 4) zasady i termin spłaty kredytu,
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany,
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu,
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu,
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych,
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje,
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy (ust. 2).

Umowa kredytu zawarta przez B. K. (2) w dniu 19 grudnia 2006 r. określa kwotę i walutę kredytu (778 112,51 złotych), a także zasady i termin spłaty kredytu (spłata w ciągu 240 miesięcy, tj. do 5 grudnia 2026 r., poprzez comiesięczną zapłatę kapitału wraz z odsetkami w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie sporządzonym w CHF), i wysokość oprocentowania kredytu a także warunki jego zmiany. Zasady oprocentowania zmiennego ustalone umową spełniają podstawowe kryteria wyznaczone przez art. 69 ust. 2 pkt 5 i art. 76 prawa bankowego; wskazane zostały w § 1 ust 8 umowy oraz § 10 umowy, zmienionego aneksem do umowy. Powołane zapisy umowne nie kłócą się z elastyczną formułą ww. regulacji ustawowej i są dopuszczalne w świetle zasady swobody umów. Odniesienie się stron w umowie do czynników zewnętrznych, pozaumownych, mających motywować zmianę oprocentowania, jest dopuszczalne i nie uzasadnia stwierdzenia nieważności ipso iure, szczególnie jeżeli racją takiego rozwiązania umownego jest konieczność dopasowania świadczeń wynikających z umowy do zewnętrznych realiów ekonomicznych, co stanowi o ekonomicznym sensie samej zawartej przez strony umowy kredytu denominowanego.

W dacie zawarcia między stronami umowy kredytu obowiązywał art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż ten pieniądź, na który zobowiązanie opiewa. Miernikiem tym może być zatem inna waluta (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016). W świetle ww. przepisu waloryzacja wartością CHF kredytu zaciągniętego przez powoda nie może być uznana za sprzeczną z prawem.

Umowa nie jest również nieważna z uwagi na brak sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Sprzeczność taka musiałaby istnieć w chwili zawierania umowy. Tymczasem jak wskazywał sam powód w chwili przyznania kredytu zdecydował się na kredyt waloryzowany kursem franka szwajcarskiego, ponieważ zadowalającą była dla niego wysokość rat. W początkowym okresie obowiązywania umowy była ona korzystna dla powoda. W chwili zawierania umowy, ten rodzaj kredytu, stanowił dla niego korzystną ofertę rynkową. Bank nadto zapewnił powodowi możliwość zapoznania się z warunkami kredytu oraz ryzykiem z nim związanym, i to ostatecznie od B. K. (2) zależało zawarcie umowy kredytowej tego rodzaju. Pamiętać również należy, iż powód był pracownikiem pozwanego banku, zatrudnionym na wysokim stanowisku o charakterze zarządczym. Nie są zatem wiarygodne jego zeznania odnoszące się do niewiedzy o wybranym produkcie. W tych okolicznościach nie można przyjąć, iżby umowa kredytowa zawarta przez powoda w dniu 19 grudnia 2006 r. była wynikiem zachowania się banku w sposób nielojalny lub nieuczciwy.

Przechodząc do rozważań dotyczących zarzutu abuzywności klauzul zawartych w umowie kredytu podnieść trzeba, że zgodnie z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Ocena, czy dane postanowienie wzorca umowy, kształtując prawa i obowiązki konsumenta, „rażąco” narusza interesy konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.), uzależniona jest od tego, czy wynikająca z tego postanowienia nierównowaga praw i obowiązków stron (nierównowaga kontraktowa) na niekorzyść konsumenta jest istotna, znacząca. Ustalenie, czy klauzula wzorca umowy powoduje taką nierównowagę, dokonane może być w szczególności przez porównanie sytuacji konsumenta w razie zastosowania tej klauzuli z sytuacją, w której byłby konsument, gdyby zastosowane zostały obowiązujące przepisy prawa. Znacząca nierównowaga kontraktowa na niekorzyść konsumenta pozostaje sprzeczna z dobrymi obyczajami, gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać, że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem tej nierównowagi.

Powód zgłosił zastrzeżenia do trzech rodzajów klauzul: ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, zmiany oprocentowania i 4 klauzul indeksacyjnych.

Co się tyczy klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, to w ocenie Sądu brak jest przekonujących argumentów dla uznania tej klauzuli za abuzywną. Strona powodowa podnosi, że przedmiotowa klauzula została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem 6068. Zważyć jednak trzeba, że wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r., na podstawie dokonano ww. wpisu nie dotyczy klauzuli o treści tożsamej z treścią klauzuli zawartej w § 3 ust. 3 umowy zawartej przez powoda. Z § 6 ust. 4 regulaminu określającego warunki kredytu zaciągniętego przez powoda (k. 231v) wynika, że kredyt mógł być udzielony co do zasady do 80% wartości nieruchomości, a w wyższym zakresie w razie objęcia tej kwoty ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego. Z § 1 ust. 13 wynika, że kredytobiorca nie wniósł jakiegokolwiek wkładu własnego na rzecz inwestycji o koszcie (...) zł. Skoro zatem kredytobiorca nie wniósł wkładu w wysokości 20% tej kwoty, tj. (...) zł, zaś z § 3 ust. 1 wynika, że koszt ubezpieczenia NWW wynosi 3,5% brakującego wkładu własnego, to prawidłowo został obliczony koszt ubezpieczenia w kwocie 5446,79 zł. Koszt kontynuacji ubezpieczenia brakującej kwoty wkładu własnego mógł być obliczony na podstawie zawartych w umowie i regulaminie parametrów.

Nie przekonuje argument, że ubezpieczenie NWW jest abuzywne, ponieważ zapewnia ochronę ubezpieczeniową bankowi, a nie kredytobiorcy. Jeżeli bowiem kredytobiorca zna warunki dotyczące wysokości minimalnego wkładu i nie decyduje się świadomie na jego pokrycie i wybiera możliwość ubezpieczenia niepokrytego wkładu własnego, to brak jest uzasadnienia dla twierdzenia, że takie rozwiązanie rażąco narusza jego interes.

Co do klauzuli zmiany oprocentowania, zawartej w § 10 ust. 2 umowy, stwierdzić należy, że powód nie wykazał, iżby klauzula ta została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych. Oznacza to, że ewentualną abuzywność tego postanowienia umownego można rozpatrywać w ramach kontroli indywidualnej na kanwie tej sprawy. Powód twierdzi, że wobec brzmienia tej klauzuli oprocentowanie kredytu ustalone w wysokości 2,25% w dniu zawarcia kredytu nie powinno ulec zmianie do czasu podpisania aneksu wiążącego zmianę oprocentowania ze zmianą stawki LIBOR-3M dla CHF. Jednakże nawet wyeliminowanie klauzuli zawartej w § 10 ust. 2 nie eliminuje klauzuli zawartej w § 10 ust. 1 umowy, zgodnie z którą kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej. Bezpodstawnie zatem powód opiera żądanie zapłaty na twierdzeniu, że do czasu zawarcia aneksu z 23 stycznia 2009 r. oprocentowanie kredytu było stałe.

Gdy chodzi o postanowienie umowne nakazujące spłatę rat kapitałowych i rat kapitałowo-odsetkowych wg kursy PLN/CHF ustalonego w tabeli kursowej banku, to przyjąć trzeba, że jest to postanowienie abuzywne w rozumieniu

art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. Takie rozwiązanie, jak zastosowane w § 11 ust. 5 przedmiotowej umowy, skutkuje pozbawieniem konsumenta wpływu na sposób ustalania kursu franka szwajcarskiego, wedle którego ma nastąpić spłata raty. Abuzywność tego postanowienia umownego została stwierdzona w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z dnia 27 grudnia 2010 roku, sygn. akt XVII AmC 1531/09, zgodnie z którym zostało uznane za niedozwolone postanowienie wzorca umowy o treści „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”. W myśl art. 479⁽⁴³⁾ wyrok ten ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wpis postanowienia wzorca umownego do rejestru nastąpił pod numerem 5743 w dniu 5 maja 2014 r.).

B. K. (1) zawarł umowę w dniu 19 grudnia 2006 r. na podstawie wzorca sporządzonego przez pozwanego bank, na którego treść nie miał wpływu. W tych okolicznościach klauzula zawarta w § 11 ust. 5 ww. umowy nie wiąże powoda, jest on jednak związany umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Umowa ta może być wykonywana z pominięciem niedozwolonej klauzuli, bowiem w jej miejsce możliwe jest zastosowanie przepisów o charakterze dyspozytywnym. Podnieść wszak należy, że zgodnie z art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.

W miejsce abuzywnej klauzuli zawartej w § 11 ust. 5 umowy konieczne jest zastosowanie dyspozytywnych przepisów określających zasady spełnienia w walucie polskiej zobowiązania wyrażonego w walucie obcej.

Obecnie obowiązującym przepisem dyspozytywnym jest art. 358 § 1 i 2 k.c. zgodnie z

jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej. Przepis ten wszedł jednakże w życie w dniu 24 stycznia 2009 roku, co oznacza, iż nie mieć zastosowania w niniejszej sprawie, skoro abuzywna klauzula zawarta w § 11 ust. 5 umowy nie wiąże powoda od początku, tj. od 19 grudnia 2006 r.

W ocenie Sądu należy w tej sytuacji zastosować przez analogię, obowiązujący w dacie zawarcia przedmiotowej umowy, art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe. Zgodnie z tym przepisem jeżeli weksel wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu płatności. Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów miejsca płatności. W związku z tym, że art. 41 ust. 2 odnosi się do miejsca płatności, należy przyjąć, że właściwym kursem w Polsce będzie średni kurs waluty ustalany przez NBP (patrz: M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe. Komentarz [w:] Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2013). Skoro zatem zawarta w § 11 ust. 5 umowy klauzula jest abuzywna i nie wiąże powoda, to w świetle pozostałych postanowień tej umowy oraz w świetle ww. przytoczonego i omówionego przepisu prawa powszechnego, jakim jest prawo wekslowe, powód mógł spłacać raty kapitałowo-odsetkowe w PLN wg kursu średniego określonego przez NBP.

Powód obliczył kwotę dochodzoną w punkcie II pozwu jako różnicę pomiędzy sumą rat zapłaconych w walucie polskiej i sumą rat, jakie by zapłacił przy założeniu, że kredyt nie jest waloryzowany walutą obcą i oprocentowany w wysokości 2,25%, a po wejściu w życie aneksu ze stycznia 2009 r. według stopy stanowiącej sumę LIBOR-3M i marży banku. Takie założenie jest sprzeczne z wolą stron umowy kredytu. Kluczową cechą przedmiotowej umowy jest waloryzacja kredytu zmieniająca się wartością CHF oraz zmiennością oprocentowania, czego powód miał świadomość przed zawarciem umowy (patrz: oświadczenie – k. 224). Zaoferowany przez powoda dowód z opinii biegłego nie mógł być uwzględniony, bowiem określając tezę dowodową powód założył, że udzielony mu kredyt nie jest waloryzowany CHF i w początkowych około 2 latach oprocentowanie kredytu jest niezmiennie i ustalone w wysokości 2,25%. Takie założenie jest sprzeczne z umową kredytu zawartego z pozwanym. W ocenie Sądu B. K. (1) mógłby dochodzić zapłaty jedynie

nadwyżki pomiędzy zapłaconymi przez siebie ratami w złotych wg kursu z tabeli kursowej banku i ratami w złotych wg kursu średniego ustalanego przez NBP. Powód jednak wysokości tak określonej kwoty nie wykazał i nie dochodził.

Bezpodstawne jest też żądanie dotyczące zapłaty kwoty 8 519,89 złotych jako świadczenia nienależnego na poczet ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Argumentacja dotycząca klauzuli ubezpieczenia NWW została wcześniej przedstawiona.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić trzeba, że brak jest podstaw do ustalenia, iż przedmiotowa umowa jest nieważna nie tylko z powodu braku sprzeczności z prawem, obejścia prawa lub naruszenia zasad współżycia społecznego. Powód też nie wykazał, iżby w przypadku zawartej przez niego umowy były abuzywne klauzule UNWW i zmiennego oprocentowania, a także nie wykazał, w jakiej wysokości świadczenie nienależne spełnił spłacając kredyt wg tabeli kursowej banku.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Powód przegrał proces w całości, zatem zobowiązany jest zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty zastępstwa procesowego świadczonego przez profesjonalnego pełnomocnika (5 400 zł) oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł).